

1

2

Definitie vroegtijdige schoolverlater

- ▶ Jongere die niet meer leerplichtig is en die een regulier kwalificerend traject van het Vlaams secundair onderwijs verlaat zonder een kwalificatie te behalen
- ▶ Kwalificatiecriterium
  - Diploma secundair onderwijs
  - Studiegetuigschrift 2de lj, 3de graad bso
  - Eindgetuigschrift dbso
  - Certificaat modulair stelsel bso, dbso en buso OV3
  - Certificaat leertijd (Syntra)
  - Getuigschrift buso OV3

Vlaanderen DEPARTEMENT
is onderwijs & vorming ONDERWIJS & VORMING

3

Push- en pull-factoren

- ▶ Lage schoolbinding of moeilijke schoolloopbaan → **afstoting**
  - Verkeerde studiekeuze/geen toekomstperspectief/waterval
  - Schoolmoe
  - Zich niet goed voelen op school (bv. klasklimaat, pesten)
  - Niet goed mee kunnen (bv. taalachterstand, leerachterstand)
  - Onveilig klasklimaat
  - Zittenblijven, schoolse achterstand
  - Vaak van school of klas wisselen
  - Problemen thuis of in het gezin (bv. geldzorgen, mantelzorger)
  - Psychologische problemen
  - ...

Vlaanderen DEPARTEMENT
is onderwijs & vorming ONDERWIJS & VORMING

4

Push- en pull-factoren

- ▶ Elementen die stoppen met school aantrekkelijk maken → **aantrekking**
  - Aantrekking arbeidsmarkt
  - Groenpluk
  - Alternatieven om kwalificatie te behalen
  - Druk vanuit omgeving (bv. om snel geld te verdienen)
  - Kenmerken jongerencultuur
  - ...
- 'Symptomen'
  - Spijbelen
  - (Gewettigde) afwezigheden
  - Ongeïnteresseerd zijn, niet gemotiveerd
  - ...

5

Achtergrondkenmerken

- ▶ Leerlingen
  - Geslacht: jongens > meisjes
  - Leeftijd = +17 jaar
  - Taal
  - Wonen in een (centrum)stad
  - Studierichting (waterval)
  - ...
- ▶ Ouders, omgeving
  - Opleidingsniveau moeder
  - SES-factoren
  - Gezinstaal
  - Schooltoelage

6

Beschermende factoren

- ▶ (Vroeg) inzetten op schoolbinding
- ▶ Veilig en uitdagend school- en klasklimaat
- ▶ Inzetten op leerlingenparticipatie, inspraak, betrokkenheid
- ▶ Positieve en juiste schoolkeuze
- ▶ Positief toekomstperspectief via onderwijs
- ▶ Motiverend werken, rekening houden interesses leerlingen
- ▶ Ouderbetrokkenheid (positieve houding t.o.v. school)
- ▶ ...

→ **Versterken van schoolbinding**

7

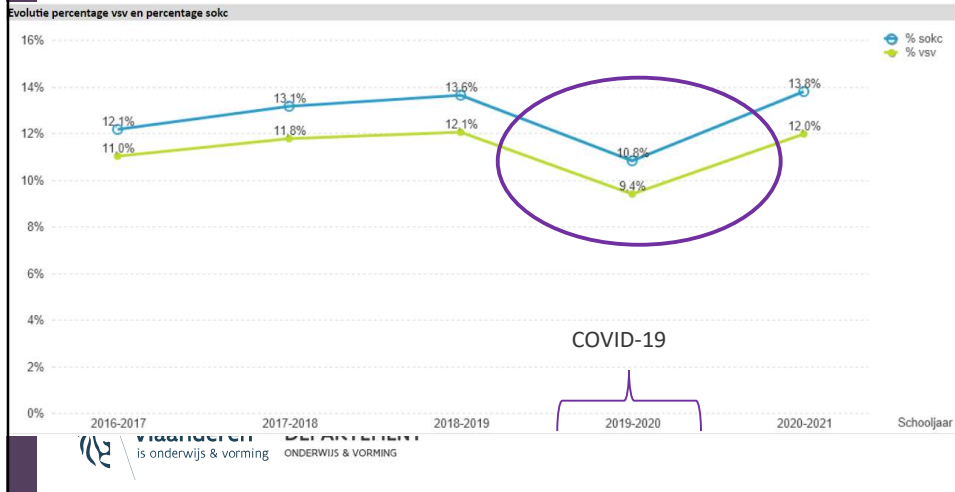
2. Situering in cijfers

8

Situering: vsv in cijfers

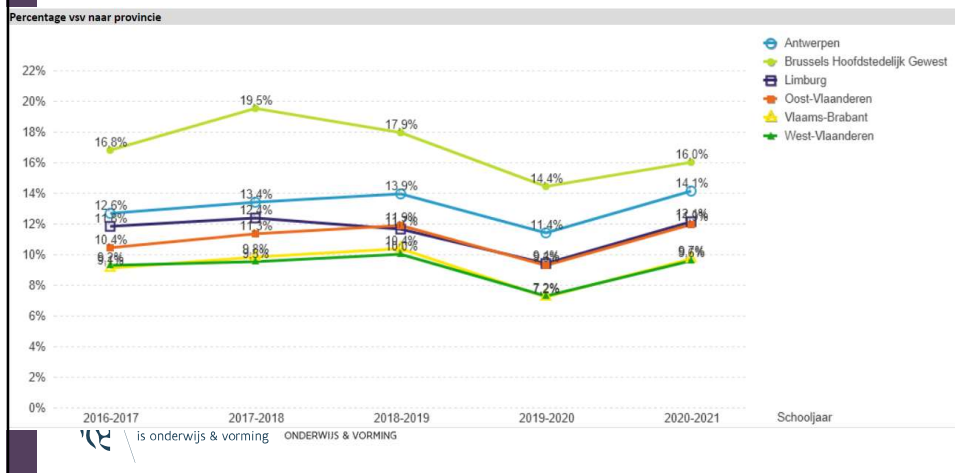
- ▶ Evolutie vsv
- ▶ Bron: Dataloep

9

Situering: vsv in cijfers

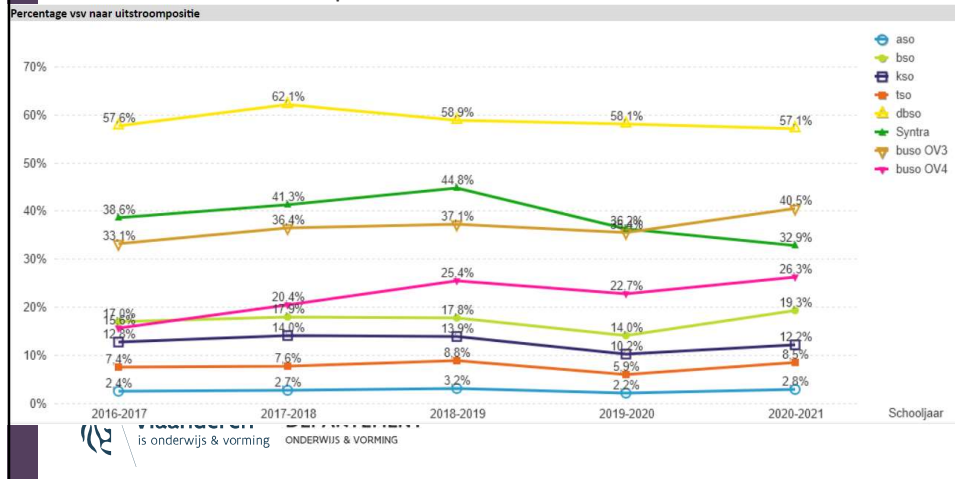
- ▶ Vsv naar provincie
- ▶ Bron: Dataloep

10

Situering: vsv in cijfers

- ▶ Vsv naar uitstroompositie
- ▶ Bron: Dataloep

11

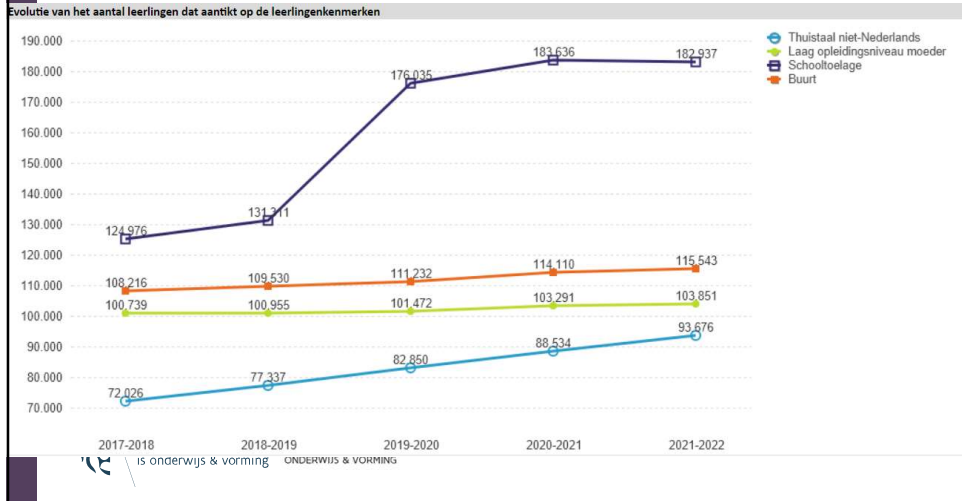
Situering: vsv in cijfers

- ▶ Andere factoren
  - Schoolse achterstand
  - Jongeren in centrumsteden
  - Thuistaal en opleidingsniveau moeder
  - (On)gewettigde afwezigheden
  - Tucht en uitsluitingen
- ▶ Multifactorieel karakter vsv

12

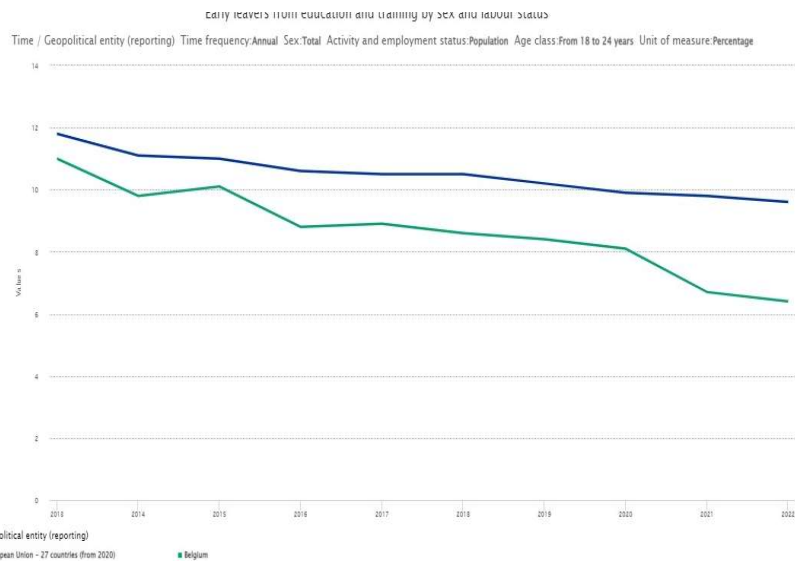
Situering: vsv in cijfers

- ▶ Leerlingenkenmerken
- ▶ Bron: Dataloep

13

VSV in Europa - EAK

14

VSV in Europa – at least upper secondary education (20-24 j)

15

3. Beleid op afwezigheden

16

Leerplicht

- ▶ 5 – 18 jaar
  - Leerplichtig vanaf 1 september van het jaar waar het kind 5 jaar wordt
- ▶ 5-jarigen: 290 halve dagen leerplichtig
- ▶ 6-18 jaar: elke schooldag aanwezig
- ▶ Einde leerplicht
  - Dag van 18de verjaardag
  - 30 juni van het jaar waarin de jongere 18 wordt
  - Diploma SO behaald
- ▶ Leerplichtcontrole: AGODI

Vlaanderen DEPARTEMENT
is onderwijs & vorming ONDERWIJS & VORMING

17

Schoolbeleid op afwezigheden – gewettigde afwezigheden

- ▶ Ziekte
  - Melding van ouders
    - × ≤ 3 opeenvolgende kalenderdagen
    - × Max. 4 keer per schooljaar
  - Medisch attest
    - × > 3 opeenvolgende kalenderdagen
    - × Voordien al 4 keer dat schooljaar ziekgemeld
    - × Evaluatiemomenten en examenperiodes
- ▶ Andere: feestdagen, huwelijk, begrafenis...
- ▶ Door de school gewettigde afwezigheden
  - Zie omzendbrief

Vlaanderen DEPARTEMENT
is onderwijs & vorming ONDERWIJS & VORMING

18

Schoolbeleid op afwezigheden – problematische afwezigheden

- ▶ Registratie van elke ½ dag afwezigheid
  - Nagaan: gewettigd <-> problematisch
  - B-code
  - Dossier van begeleidende maatregelen
  - Deel van schoolbeleid op leerlingenbegeleiding
- ▶ ≥5 ½ dagen problematische afwezigheid
  - Samenwerking CLB
    - × Overleg ouders en leerling
    - × Begeleiding of externe hulpverlening

Schoolbeleid op afwezigheden – problematische afwezigheden

- ▶ Impact veelvuldig spijbelen
  - Statuut regelmatige leerling
  - Onderwijskwalificatie niet uitgereikt
  - Leerling uitschrijven
  - Recht op schooltoelage
- ▶ Meerdere redenen tot verontrusting
  - Gemandateerde voorziening
- ▶ Onwil ouders
  - Lokale politie
    - × Gesprek
    - × Spijbelcontract
    - × Parket

21

Spijbelgedrag aanpakken

- ▶ Gesprek met jongere en school
  - Oorzaken?
  - Plan van aanpak opstellen
  - Flexibele leerwegen
- ▶ CLB contacteren
  - Informatie over studierichtingen, leerwegen...
  - Ondersteuning/begeleiding bij andere problemen
- ▶ Netwerkcoördinator Samen tegen Schooluitval
  - Handvaten aanreiken aan ouders en scholen

22

Spijbelgedrag aanpakken

- ▶ NAFT
  - Aanmelding door CLB
  - Doel = VSV tegengaan + schoolbinding versterken
    - × Motivatie ↗
    - × Storend gedrag ↘
  - Invulling
    - × Gevarieerd aanbod: afhankelijk van noden jongere
    - × Individueel/in groep
    - × Gericht op II, Ikr, schoolteam

Preventie VSV

- ▶ Transitietrajecten
  - Doel = II stimuleren om OK te behalen
  - 1) GTB (VDAB)
    - × Laatste 6 maanden van SO + vermoeden van arbeidsbeperking
    - × Ondersteuning bij overstap school-arbeidsmarkt
    - × Bemiddelaar
      - Welke job? Sterke punten?
      - Sollicitatiebegeleiding
  - 2) DOV (ESF+)
    - × 2^{de} en 3de graad tso, bso, deeltijds bso
    - × Toekomstperspectief via onderwijs, vervolgopleidingen of eventueel arbeidsmarkt
    - × Doel = duurzame loopbaan

Alternatieve kwalificatiewegen

- ▶ Centrum voor Volwassenenonderwijs
  - Deelcertificaat voor module
  - Diploma SO voor alle modules (+ AAV)
- ▶ Examencommissie
  - Breed aanbod aan studierichtingen
  - Zelfstandig studeren
  - Examens → diploma/getuigschrift

Vlaanderen DEPARTEMENT
is onderwijs & vorming ONDERWIJS & VORMING

25

5. Rol ouderbetrokkenheid

26

Tips voor ouders

- ▶ Belang van goede studiekeuze
→ <https://www.onderwijskiezer.be/v2/secundair/index.php>
- ▶ Op tijd klassenleraar en school contacteren
→ Gemeenschappelijk plan van aanpak bij problemen
- ▶ Op tijd CLB contacteren
→ Gegevens in schoolreglement
→ CLB-medewerker uitnodigen bij gesprek met directie
- ▶ Positieve attitude en betrokkenheid
→ Bij schoolloopbaan
→ Bij toekomstperspectief
→ Voelt mijn kind zich goed op school?

Vlaanderen DEPARTEMENT
is onderwijs & vorming ONDERWIJS & VORMING

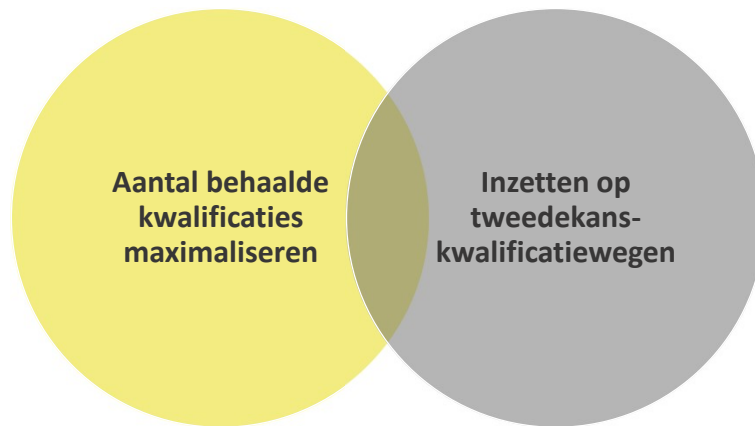
27

6. Actieplan VSV

28

Algemene doelstellingen

Uitgangspunten

1. Preventief werken door in te zetten op een verbindend schoolklimaat
2. Sterke leerlingenbegeleiding
3. Monitoring en identificatie
4. Lokale verankering
5. Sterke leerwegen, tijdens en na de leerplicht

31

Nog vragen?

- ▶ spijbelen@vlaanderen.be
→ Regelgeving afwezigheden + spijbelen, leerplicht
- ▶ leerplicht.onderwijs@vlaanderen.be
→ Vragen over werking basis- en secundair onderwijs
- ▶ clb@vlaanderen.be
→ Algemene vragen over leerlingenbegeleiding en rol van het CLB
- ▶ CLB van de school
→ Zie schoolreglement
- ▶ [Provinciale netwerken Samen tegen Schooluitval](#)
- ▶ [Lerende netwerken Onderwijs-Welzijn](#)

32